

P6_TA-PROV(2006)0430

Strategisch partnerschap tussen de EU en Zuid-Afrika

Resolutie van het Europees Parlement over een strategisch partnerschap tussen de EU en Zuid-Afrika (2006/2234(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement van 28 juni 2006, getiteld "Naar een strategisch partnerschap tussen de EU en Zuid-Afrika" (COM(2006)0347),
- gezien de mededeling van de Commissie aan de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, betreffende richtsnoeren aan de Commissie voor de herziening van de Overeenkomst inzake handel, ontwikkeling en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Zuid-Afrika, anderzijds, van 28 juni 2006 (COM(2006)0348),
- gezien de Overeenkomst inzake handel, ontwikkeling en samenwerking (TDCA) tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de Republiek Zuid-Afrika anderzijds¹, die in oktober 1999 werd ondertekend en voorlopig en gedeeltelijk is toegepast vanaf januari 2000 en volledig van kracht is geworden op 1 mei 2004,
- gezien de Partnerschapsovereenkomst tussen de leden van de groep van Staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, enerzijds, en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, anderzijds, ondertekend te Cotonou op 23 juni 2000² ("Overeenkomst van Cotonou"),
- gezien het verslag van het VN-Millenniumproject getiteld "Investeren in ontwikkeling: een praktisch plan om de millennium-ontwikkelingsdoelstellingen te verwezenlijken",
- gezien de gemeenschappelijke verklaring van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad, het Europees Parlement en de Commissie, betreffende het ontwikkelingsbeleid van de Europese Unie: "De Europese consensus"³,
- onder verwijzing naar zijn resoluties van 17 november 2005 over een ontwikkelingsstrategie voor Afrika⁴ en van 6 juli 2006 over een EU-Caribisch partnerschap voor groei, stabiliteit en ontwikkeling⁵,
- gelet op artikel 45 van zijn Reglement,
- gezien het verslag van de Commissie ontwikkelingssamenwerking (A6-0310/2006),

¹ PB 311 van 4.12.1999, blz. 3.

² PB L 317 van 15.12.2000, blz. 3. Overeenkomst gewijzigd bij de Overeenkomst tot wijziging van de Partnerschapsovereenkomst (PB L 209 van 11.8.2005, blz. 27).

³ PB C 46 van 24.2.2006, blz. 1.

⁴ Aangenomen teksten, P6_TA(2005)0445.

⁵ Aangenomen teksten, P6_TA(2006)0304.

- A. overwegende dat Zuid-Afrika de belangrijkste politieke macht is in subsaharaans Afrika, dat dit land op Afrikaans niveau met name actief is in het kader van de Afrikaanse Unie en het Nieuw Partnerschap voor de ontwikkeling van Afrika (NEPAD), en op regionaal niveau in het kader van de Ontwikkelingsgemeenschap van Zuidelijk Afrika (SADC), dat het een belangrijke rol speelt op mondiaal niveau, inclusief in de multilaterale onderhandelingen in het kader van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), en dat het een steeds grotere bijdrage levert aan vredeshandhaving en conflictenbeslechting in Afrika,
- B. overwegende dat Zuid-Afrika verreweg de sterkste economie is in subsaharaans Afrika en in de groep van staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan (ACS), en dat dit land in het verlengde van de vijfde ministersbijeenkomst van de WTO in Cancún een leidende rol heeft gespeeld binnen de G20 als vertegenwoordiger van de Afrikaanse ontwikkelingslanden en zich heeft ingespannen om de invloed van deze landen in onderhandelingen over kwesties die van cruciaal belang zijn voor hun economie, te vergroten,
- C. overwegende dat Zuid-Afrika zich er als lid van de Cairns-groep van de WTO voor heeft ingezet de belangen van economieën die landbouwproducten exporteren te verdedigen,
- D. overwegende dat inkomensongelijkheid een erfenis is van het apartheidstijdperk, dat de levensstandaard van de meerderheid van de blanke bevolking vergelijkbaar is met de levensstandaard in West-Europa, terwijl de meerderheid van de zwarte bevolking onder omstandigheden leeft die vergelijkbaar zijn met de omstandigheden in de minst ontwikkelde landen, en dat bijna de helft van de bevolking onder de armoedegrens leeft,
- E. overwegende dat de zogeheten *black economic empowerment* (BEE)-strategie van de Zuid-Afrikaanse regering in 2004 werd goedgekeurd en tot doel heeft een einde te maken aan de ongelijkheden die het gevolg zijn van het apartheidsregime, door de deelneming van de benadeelde bevolkingsgroep aan de economie te versterken,
- F. overwegende dat het werkloosheidspercentage bijzonder hoog is in Zuid-Afrika, met een officieel cijfer van boven de 30% en officieuze schattingen van rond de 40%,
- G. overwegende dat het werkloosheidscijfer laat zien dat de rassendiscriminatie voortduurt, aangezien 50% van de zwarte bevolking, 27% van de gekleurde bevolking, 17% van de Aziatische bevolking en slechts 6% van de blanke bevolking werkloos is,
- H. overwegende dat de situatie op het gebied van immigratie in Zuid-Afrika zeer speciaal is: enerzijds heeft het land decennialang legale (bijvoorbeeld goud- en diamantwinning) en illegale (betere levensstandaard) migratie uit heel zuidelijk Afrika aangetrokken, maar anderzijds heeft het land zwaar te lijden van het "brain drain"-verschijnsel, vooral in de medische sector,
- I. overwegende dat de Zuid-Afrikaanse regering haar macro-economische beleidsdoelstellingen heeft geformuleerd in het ASGISA-initiatief (*Accelerated and Shared Growth Initiative for South Africa*), waarbij wordt gestreefd naar een toename van de economische groei tot 6% en een halvering van de werkloosheid en de armoede tegen het jaar 2014,
- J. overwegende dat Zuid-Afrika het grootste aantal hiv-geïnfekteerden ter wereld heeft en er in dit land in 2005 320 000 mensen aan aids zijn gestorven, en dat de aidspanemie een

humanitaire tragedie is die met name tragische gevolgen heeft voor kinderen die wees worden en worden mishandeld, en die ook de Zuid-Afrikaanse economie nadelig beïnvloedt,

- K. overwegende dat Zuid-Afrika een motor is voor de economie van heel subsaharaans Afrika en dat de economische ontwikkeling van Zuid-Afrika een effect kan hebben op het terugdringen van de armoede en de verwezenlijking van de millennium-ontwikkelingsdoelstellingen (MDGs) op regionaal niveau,
- L. overwegende dat het hoge misdaadcijfer de economische ontwikkeling en de toeristenindustrie belemmert, en directe buitenlandse investeringen ontmoedigt,
- M. overwegende dat de EU de belangrijkste handelspartner van Zuid-Afrika is, terwijl de handel met Zuid-Afrika voor de EU maar van middelmatig belang is,
- N. overwegende dat Zuid-Afrika een gekwalificeerd lid is van de Overeenkomst van Cotonou dat niet in aanmerking komt voor niet-wederkerige handelspreferenties en niet profiteert van financiële steun via het Europees Ontwikkelingsfonds, maar deelneemt aan de politieke samenwerking en de ACS-EU-instellingen,
- O. overwegende dat de EU verreweg de belangrijkste donator is voor Zuid-Afrika en circa 70% van de totale donorgelden levert, i.e. ongeveer 1,3% van de nationale begroting,
- P. overwegende dat de economische en handelsbetrekkingen, en de samenwerking op o.a. politiek, sociaal, cultureel, milieu- en gezondheidsgebied, worden geregeld door de TDCA, die tot doel heeft een handelszone tot stand te brengen met een asymmetrisch tijdschema, waarbij gevoelige sectoren worden beschermd,
- Q. overwegende dat de Commissie een nieuw strategisch partnerschap tussen de EU en Zuid-Afrika heeft voorgesteld met drie hoofddoelstellingen, namelijk één enkel coherent en duidelijk kader creëren dat alle samenwerkingsgebieden omvat, evolueren van een politieke dialoog naar strategische politieke samenwerking en de bestaande samenwerking verbeteren door een herziening van de TDCA,
- R. overwegende dat de TDCA de EU in staat gesteld heeft de kloof in de handelsbalans met Zuid-Afrika te dichten en een grotere last gelegd heeft op Zuid-Afrika dan op de EU wat tariefaanpassingen betreft, waardoor de EU meer profijt heeft van de huidige TDCA dan Zuid-Afrika,
- S. overwegende dat hoogtechnologische en landbouwproducten uit de EU op de Zuid-Afrikaanse markt worden gebracht met negatieve gevolgen voor de landbouwsector en de ontwikkeling van producten met een toegevoegde waarde die voor Zuid-Afrika van strategisch belang zijn, zoals farmaceutische producten, machines en voertuigen,
- T. overwegende dat Zuid-Afrika in het kader van de GATS-overeenkomst reeds aanzienlijke toezeggingen heeft gedaan voor de dienstensector en geconfronteerd wordt met strenge restricties wat het bereiken van een aanvaardbaar niveau van toegang en universele dienstverlening betreft,
- U. overwegende dat de Commissie voornemens is de TDCA te herzien, in het bijzonder door aanvullende bepalingen in de overeenkomst op te nemen betreffende de liberalisering van

de handel en bindende verplichtingen op het gebied van diensten, investeringen, overheidsopdrachten, intellectueel eigendom, mededinging, standaardisering, douanediens en oorsprongregels,

- V. overwegende dat de opnemings van bepalingen betreffende investeringen en overheidsopdrachten problemen kan opleveren voor Zuid-Afrika en andere landen die lid zijn van de Zuid-Afrikaanse douane-unie (SACU),
- W. overwegende dat de Commissie ook voorstelt de TDCA in overeenstemming te brengen met de herziene Overeenkomst van Cotonou wat betreft verspreiding van massavernietigingswapens, terrorismebestrijding, bestrijding van straffeloosheid en het voorkomen van activiteiten van huurlingen,
- X. overwegende dat de Commissie voornemens is op de bijeenkomst van de gemeenschappelijke Samenwerkingsraad EU-Zuid-Afrika van 14 november 2006 een voorstel voor een actieplan EU-Zuid-Afrika voor te leggen met het oog op de tenuitvoerlegging van het strategisch partnerschap,
 1. juicht het toe dat de Commissie stappen onderneemt in de richting van een strategisch partnerschap tussen de EU en Zuid-Afrika, en een coherent kader voor samenwerking op lange termijn voorstelt;
 2. beklemtoont dat dit strategisch partnerschap één enkel kader dient te verschaffen waarin de bestaande samenwerkingsinstrumenten doeltreffender kunnen functioneren, in het belang van de Zuid-Afrikaanse bevolking en economie;
 3. beklemtoont dat het strategisch partnerschap een aanvulling moet vormen op de EU-Afrika-strategie en dat bepaalde aspecten van de huidige werkzaamheden in het kader van het Ontwikkelingssamenwerkingsinstrument (DCI), de economische partnerschapsovereenkomsten (EPAs) en andere lopende onderhandelingen erin dienen te worden geïntegreerd;
 4. beklemtoont dat armoedebestrijding het voornaamste doel van het actieplan dient te zijn, in lijn met de Overeenkomst van Cotonou en met het oog op de verwezenlijking van de MDGs, en dat het actieplan rekening dient te houden met het effect van het strategisch partnerschap op de landen in de regio en de EPA-onderhandelingen;
 5. beklemtoont dat het oplossen van de hiv/aids-crisis, waarbij een evenwicht moet worden gevonden tussen preventie (met het accent op seksuele en reproductieve gezondheid), behandeling en genezing, een beleidsprioriteit van de regering van Zuid-Afrika moet blijven; juicht het besluit van de regering toe een programma ten uitvoer te leggen voor het verstrekken van antiretrovirale geneesmiddelen, maar benadrukt dat de tenuitvoerlegging van dit programma dringend moet worden verbeterd;
 6. juicht de nieuwe benadering toe waarbij de politieke dialoog wordt omgezet in strategische politieke samenwerking en Zuid-Afrika wordt beschouwd als het 'sleutelland' dat in staat is gemeenschappelijke doelstellingen na te streven met betrekking tot regionale, Afrikaanse en mondiale kwesties, aangezien Zuid-Afrika in internationale fora zoals de WTO en de Verenigde Naties een belangrijke rol speelt als woordvoerder van de Afrikaanse subsaharaanse landen;

7. verzoekt Zuid-Afrika de relatie tussen de SADC, de SACU en de TDCA te verduidelijken, met het oog op de uitwerking van een methodischer regionaal ontwikkelingsbeleid; verzoekt de Commissie het EU-beleid ten aanzien van de SADC, de SACU en de TDCA te verduidelijken, rekening houdend met de EPA-onderhandelingen;
8. stelt voor de politieke dialoog tussen de EU en Zuid-Afrika verder te ontwikkelen door middel van regelmatige uitwisselingsbezoeken van parlementaire delegaties (die van essentieel belang zijn om te komen tot een groter wederzijds inzicht in kwesties van gemeenschappelijk belang, de democratische stelsels van beide partijen en de verantwoordelijkheidsgebieden);
9. beklemtoont de specifieke politieke rol die Zuid-Afrika nu al speelt voor het gehele continent (bijvoorbeeld in Soedan, Congo, Liberia); is van mening dat deze positie door de Europese Unie moet worden erkend en ondersteund; benadrukt in dit verband het belang van de Afrikaanse Unie - waarvan Zuid-Afrika een van de oprichters en tevens een actief lid is - als een potentiële woordvoerder voor het Afrikaanse continent in een geglobaliseerde wereld, en hoopt op een verdere ontwikkeling van de Afrikaanse Unie;
10. roept Zuid-Afrika ertoe op deze politieke invloed aan te wenden om te komen tot een vreedzame oplossing van de crisis in het buurland Zimbabwe;
11. vraagt de Commissie rekening te houden met het feit dat Zuid-Afrika belangrijke beleids- en handelsbetrekkingen heeft opgebouwd met Aziatische en Latijns-Amerikaanse landen en met ontwikkelde landen, in de context van internationale configuraties;
12. beklemtoont dat het actieplan rekening moet houden met economische verschillen tussen de EU en Zuid-Afrika, met name op handelsgebied, zoals - voor semi-ontwikkelde economieën - wordt gesteld door de WTO zelf in haar pleidooi voor een speciale, gedifferentieerde behandeling die ervoor zorgt dat bepaalde tarieven en andere handelsmaatregelen die noodzakelijk zijn om economieën in opkomst te beschermen, van kracht blijven;
13. beklemtoont dat in het kader van het actieplan bijzondere nadruk dient te worden gelegd op het bevorderen van buitenlandse investeringen door de ontwikkeling van een innovatieve strategie in samenwerking met de Zuid-Afrikaanse autoriteiten, teneinde de belangrijkste obstakels voor investeringen weg te nemen, zoals de sociale en economische gevolgen van aids, het hoge misdaadcijfer en de ingrepen van de overheid in het werkgelegenheids- en eigendomsbeleid;
14. verzoekt de Commissie met klem er niet op aan te dringen dat in de herziene TDCA elementen worden opgenomen die de economische ontwikkeling van Zuid-Afrika of de armoedebestrijding belemmeren, zich niet in te laten met de besluiten die Zuid-Afrika neemt met betrekking tot de deelneming van de particuliere sector in de verstrekking van basisdiensten en lering te trekken uit het mislukken van de onderhandelingen tussen de SACU en de Verenigde Staten over vrijhandel, waarbij de Verenigde Staten geprobeerd hebben de SACU onaanvaardbare condities op te leggen;
15. stelt voor dat in de EU-begroting wordt voorzien in kredieten die bestemd zijn om het moeilijke proces van handelsintegratie in de Zuid-Afrikaanse regio te vergemakkelijken;
16. stelt voor dat in het actieplan en de EU-begroting wordt voorzien in steun aan de ontwikkeling van een betrouwbare strategie voor de continuïteit van de energievoorziening,

waarbij rekening wordt gehouden met de klimaatverandering en de sociale en milieueffecten ervan op de arme bevolking van Zuid-Afrika en de regio, en het accent wordt gelegd op, onder andere, de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen, met name kleine waterkrachtcentrales, windenergie en biomassa;

17. beklemtoont dat het actieplan dient te steunen op participatie en een multi-stakeholderbenadering, en gericht dient te zijn op ondersteuning van de Zuid-Afrikaanse prioriteiten, waaronder acties ter bestrijding van de verspreiding van hiv, regeringsmaatregelen met het oog op economisch herstel, bestrijding van economische ongelijkheid, bevordering van de sociale cohesie en spreiding van de economische voordelen, die niet alleen de opkomende financiële elite ten goede mogen komen, conform de ASGISA- en de BEE-strategie;
18. stelt voor dat de Zuid-Afrikaanse vraag naar technische bijstand die gericht is op het verwezenlijken van de ontwikkelingsdoelstellingen van het land en tevens bijdraagt aan de sociale en economische ontwikkeling van de regio prioriteit krijgt, teneinde andere Afrikaanse leiders ertoe aan te sporen hun verantwoordelijkheid te nemen voor het uitwerken en uitvoeren van een duurzaam model van economische ontwikkeling voor het continent;
19. stelt bovendien voor ook samenwerking tot stand te brengen op het gebied van onderwijs en opleiding, inclusief uitwisselingen van studenten en docenten en een Zuid-Afrika-venster in het Erasmus Mundus-programma;
20. constateert dat Zuid-Afrika aanzienlijk profijt heeft getrokken van de leningen van de Europese Investeringsbank en pleit ervoor om voor de periode 2007-2013 de steun op minstens hetzelfde niveau te handhaven, rekening houdend met de behoeften van microbedrijven en KMO's;
21. dringt erop aan dat de ontwikkelingshulp lokaal wordt toegewezen, en dat alleen een beroep wordt gedaan op externe experts en alleen goederen worden geïmporteerd wanneer er in de regio geen soortgelijke expertise of goederen beschikbaar zijn;
22. onderstreept de baanbrekende rol die Zuid-Afrika op het gebied van het immigratiebeleid kan spelen voor zuidelijk Afrika en voor het hele Afrikaanse continent, dankzij zijn unieke ervaring op dit terrein; beklemtoont daarom dat Zuid-Afrika dringend zijn inspanningen moet intensiveren om te komen tot een coherent en efficiënt migratiebeleid; verzoekt de Raad en de Commissie deze inspanningen te ondersteunen door ervaringen uit te wisselen en met name aandacht te schenken aan de bijzondere rol van Zuid-Afrika in migratieprogramma's zoals AENEAS en het vervolprogramma daarvan;
23. verzoekt de Commissie met aandrang de dialoog met de Zuid-Afrikaanse regering ononderbroken voort te zetten en het parlement, de lokale regeringen en de civil society te betrekken bij de discussie over een strategisch partnerschap en het actieplan, en de tenuitvoerlegging ervan;
24. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de regeringen en parlementen van de EU-lidstaten en de regering en de Nationale Vergadering van de Republiek Zuid-Afrika.